

Kansalliset digitaaliset
kulttuuriaineistot
Eduskunnan kirjastossa

18.9.2018

Annamari Törnwall

EDUSKUNTA

Mitä kulttuurineistoa?

- radio- ja tv-arkisto
- digitoituja aikakaus- ja sanomalehtiä
- verkkoarkisto
- elektronisia julkaisuja

Kulttuuriaineistojen tallettaminen ja säilyttäminen

Laki kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä 1433/2007

- Erilaisten kulttuuriaineistojen kansallinen säilyttäminen koottu tähän lakiin:
 - Painotuotteet (kirjat, lehdet, sanomalehdet, pienpainatteet yms.)
 - AV-aineisto (musiikki, muut tallenteet, radio, tv, elokuva-aineistot)
 - Verkkomateriaalit (www)

Keskeiset toimijat:

- Kansalliskirjasto
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI)

Kytkeytyy tiiviisti tekijänoikeuslakiin (§16b ja §16c 404/1961).

”Teosten käyttäminen kulttuuriaineistoja säilyttävissä kirjastoissa”

”Teosten käyttäminen Kansallisessa audiovisuaalisessa instituutissa”

Digitaalisten kulttuuriaineistojen käyttö

- Käyttöön tarkoitetuilla laitteilla, joissa
 - ”teoksen kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty”
 - ”teoksen välittäminen edelleen on estetty”
 - Kansalliskirjasto + KAVI ohjeistavat/suosittavat minkälainen laitteisto kirjastossa tulisi tutkijoille tarjota.
- ➡ voi katsella ja kuunnella sisältöä sekä tehdä hakuja
- ➡ digitaalinen kopiointi ja välittäminen ei ole mahdollista

Katselu- ja kuuntelupisteet

- Kansalliskirjasto
- Turun yliopiston kirjasto
- Åbo Akademin kirjasto
- Jyväskylän yliopiston kirjasto
- Itä-Suomen yliopiston kirjasto (Kuopio ja Joensuu)
- Oulun yliopiston kirjasto
- Eduskunnan kirjasto
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti
- Tampereen yliopiston Kansanperinteen arkisto

Käyttö Eduskunnan kirjastossa

- kaikilla asiakkailla käyttöoikeus
- yksi katselu- ja kuuntelupiste
- varattavissa asiakaspalvelusta
 - paikan päällä
 - puh. 09 432 3423
 - kirjasto.lainaus@eduskunta.fi
- eduskunta-asiakkailla etuoikeus työaseman käyttöön

KAVI: Radio- ja tv-arkiston Ritva-tietokanta

- keskeisten kotimaisten radio- ja tv-kanavien koko ohjelmavirta ja -tiedot 24 h/vrk v. 2009 lähtien
- loput kotimaiset n. 100 radio- ja tv-kanavaa tallennetaan viikon näytteinä ja kaksi tv-kanavaa kuuden kuukauden ajalta
- lisäksi Ylen tuottamia ohjelmia 1957-2008
- Ritvan metadata internetissä
- ei internet-kanavia
- kanavien tallennussuunnitelma vahvistetaan vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriössä

Tallennettavat tv-kanavat

- Yle TV1
- Yle TV2
- Yle Teema & Fem
- MTV3
- Sub
- Nelonen
- Jim
- Liv
- AVA
- TV5 puoli vuotta
- FOX puoli vuotta
- Muilta kotimaisilta tv- ja radiokanavilta tallennetaan viikonnittaisia näytteitä

Kokonaan tallennettavat radiokanavat

- Yle Radio Suomi
- Yle Radio 1
- YleX
- Yle Puhe
- Yle Radio Vega
- Yle X3M
- Loop
- Radio Aalto
- Radio Dei
- Radio Nova
- Radio NRJ/Energy
- Radio Rock
- Classic
- Radio Suomipop
- Radio Nostalgia
- Bassoradio
- Yle Sámi Radio
- Kiss
- I LUV 2K

Kansalliskirjasto arkistoi kotimaista digitaalista kulttuuriaineistoa

- digitoidut aikakaus- ja sanomalehdet
- verkkoarkisto
- elektronisia julkaisuja

Kansalliskirjaston digitoimat lehdet

- digitoidut aikakauslehdet 1810–vaihtelee lehdittäin
digitoidut sanomalehdet 1771–vaihtelee lehdittäin
 - vapaasti käytössä vuoteen 1929 ilmestyneet lehdet <http://digi.kansalliskirjasto.fi>
 - vuodesta 1930 ilmestyneet lehdet vain tietyissä, mainituissa katselu- ja kuuntelupisteissä
- lisäksi digitoitu muuta aineistoa ja pienpainatteita, jotka vapaasti käytössä

Kansalliskirjaston haravoima verkkoaineisto: verkkoarkisto

- suomalaisia verkkosivuja vuodesta 2006 lähtien
- kotimaisten verkkoaineistojen keräys toteutetaan vuosittain automaattisen keräysohjelman avulla .fi ja .ax-domaineilta ja vuodesta 2015 alkaen muilta domaineilta kielentunnistustyökalun avulla
- teemakeräykset (esim. vaalit, suuret kulttuuri- ja urheilutapahtumat, luonnonkatastrofit)

Verkkoarkiston käyttö

- haku verkko-osoitteella tai avainsanalla
 - voi lukea, kuunnella ja katsella
 - ei voi kopioida
 - voi tulostaa
 - laitteella ei ole internet-yhteyttä
- verkko-osoitteiden tarkistaminen mahdollista verkossa: <http://verkkoarkisto.kansalliskirjasto.fi/>

Elektroniset julkaisut/vapaakappaleet

- verkossa julkaistua aineistoa, jonka julkaisija on luovuttanut Kansalliskirjastolle pysyvästi säilytettäväksi
- luovutettavaksi pyydetään aineistoja, joita ei voi kerätä automaattisesti verkkoharavoinnilla
 - digitoituja julkaisuja (mm. "aarteita")
 - kerättyjä julkaisuarkistoja
 - vapaakappaleet (elektronisia julkaisuja) vuodesta 2008
 - äänitteet (digitoituja ja verkkoäänitteitä)
- selaus nimekkeen, tekijän, julkaisuajan tai asiasanan mukaan